

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne peti-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národná Tiskarna“ telefon št. 85.

Vojna na Kitajskem.

S strahom in trepetom obrača vsa Evropa svoje poglede tja na vzhod, koder se je dvignilo rumeno pleme proti belemu, in koder se gode tako strahovita grozodejstva, da taci skoro ne pomni zgodovina. Na tisoče in tisoče kitajskih kristijanov in Evropejcev je bilo že trpinčenih, pobitih in poklanih, mej Evropei tudi oficialni zastopniki drugih držav, ki veljajo po mejnarodnem pravu za nedotakljive, in to strašno gibanje narašča od dne do dne in se razširja čedalje bolj. Kitajsko pleme se koplje v krvi tistih, katere sovraži že od nekdaj iz vse svoje duše. Tistim, ki so izdali geslo „smrt vsem tujcem in kristijanom“ se pridružujejo vedno nove čete, prešinjene divjega fanatizma, a vsem na čelu stoje cesarski principi z regularno kitajsko armado.

Kitajsko gibanje je podobno izbruhu kacega vulkana. Kakor uniči goreča lava vse, kar je živega, tako hoče kitajsko narodno gibanje uničiti vse tuje elemente in očistiti kitajsko ozemlje naseljencev in odpadnikov. Čuditi se temu gibanju ni. Podobna gibanja so se na Kitajskem že večkrat, tudi v našem stoletju primerila, samo da niso nikdar zadobila taci dimenzij, kakor sedaj, in kdor sodi pravično, mora reči, da ta gibanja niso neutemeljena.

Evropske države postopajo od nekdaj s Kitajsko nasilno in svojevoli in so s tem nakopale vsem tujcem in vsem kristijanom silno sovraštvo mej Kitajci. Evropske države pošiljajo že od nekdaj na Kitajsko vsakovrstne misijonarje, ki delajo razpor mej ljudstvom. Razni protestantski in katoliški misijonarji priznavajo sami, da so misijonarji največ krivi nasprotstva Kitajcev proti Evropecem. Znano je, da mej misijonarji, naj so že katoliški ali protestantski, niso ravno najboljši elementi. Ti ljudje usiljujejo Kitajcem vero, katere Kitajec ne razume, devajo vero in običaje Kitajcev v nič, vtikajo se v kitajske rodbinske in politične razmere, so pohlepni denarja in se

ravnajo čisto po ligurijanski morali. Kaj je bolj naravno, kakor da sovraži Kitajce te tujce. Pomislimo samo, kaj bi se zgodilo, če bi prišli budhistični misijonarji k nam, če bi tu učili, da je naša vera kriva, in da ta ni nič vredna, če bi se vtikali v naše domače politične zadeve, če bi delali politično propagando za tuj državo, če bi sejali prepir v rodbinah in iztezali roke po naših ženah in hčerah. Ljudstvo bi jih pobilo, ako bi jih vlada že poprej z odgonom ne odpravila.

Poleg teh misijonarjev preplavili so pa Kitajsko še vsakovrstni malovestni spekulantje, vrh tega pa so evropske velesile zlasti po japonsko-kitajski vojni postopale napram Kitajski tako, da je moralo priti do odpora. Japonska je vzela Kitajcem Formoso, Rusija Port Arthur, Angleška Vejhaijvej in nekaj ozemlja okrog Hongkonga, Francija nekaj ozemlja provincije Jünnan, Nemčija Kiaočau in celo Italija se je hotela polastiti nekega pristana. Tudi so razne države izsilile vsakovrstnih železniških koncesij, tako da je mej Kitajci morala nastati bojazen, da si hočejo velesile njih domovino porazdeliti in narod podjarmiti.

Pri takem razpoloženju vladajočih krogov in naroda samega je bilo treba le majhnega zunanega povoda, da je buknil plamen ljudske nevolje. Ta povod je dala Nemčija, katero zadene v prvi vrsti odgovornost za sedanje razmere na Kitajskem. Nemčija se je na brutalen, za kitajski narod in njega dinastijo skrajno žaljiv način polastila Kiaočau, potem pa je še princ Henrik prišel osebno izzivat Kitajce, cesar Viljem pa jim je grozil s svojo železno pestjo, tako da je proti njemu nastala velikanska nevolja na Kitajskem. A mesto da bi bila diplomatska zastopnika Nemčije v Pekinu poskušala, pomiriti javno mnenje, sta je še dražila. Poslanik Heyking je kitajsko vlado opetovano z junkersko robotostjo žalil, umorjeni baron Ketteler pa je pri vsaki priliki poniževal Kitajce in javno oznanjal, da je treba Kitajsko razde-

liti. Umevno je torej, da je ravno nemški poslanik Ketteler padel kot prva žrtev kitajske ljudske nevolje.

Evropske velesile so moč in obseg na stalega kitajskega gibanja zoper tujce in kristijane lahkomišelnostno podcenjevale. Mislile so, da je zaduše z nekaj sto možmi, a niti sanjalo se jim ni, da bi bilo treba velike armade, da se napravi zopet red. Celo Angleži, ki so sicer vedno dobro poučeni, so tako mislili, sicer bi ne bil admiral Seymour z 2000 možmi poskusil, osvoboditi Evrope v Pekinu. Ta lahkomišelnost se je krvavo maščevala. Kitajci so se od vojne z Japonci sem oborožili z modernim orožjem, ki jim ga je za dober denar dala Nemčija, in danes je z ozirom na duševno dispozicijo naroda nevarnost za Evrope grozovita. Doslej sicer še vedno ni uradno potrjeno, da so vsi Evropei v Pekinu s poslaniki vred umorjeni, ali verjetno je, na vsak način pa na njih rešitev ni več misliti.

Katastrofa, ki je nastala na Kitajskem, zadobi lahko toliko nevarnejši značaj, ker zamorejo velesile šele tekom nekaterih tednov spraviti večjo armado na Kitajsko. Jedino Japonska bi mogla tako armado v kratkem postaviti na kitajska tla, a umevno je, da hoče poprej vedeti, kaj ji bo to koristilo. Japonci niso voljni, iti za druge po kostanj v oganj. V tem pa se lahko kitajsko gibanje razširi čez celo državo tudi po tistih pokrajinah, koder vlada zdaj še mir, število kitajskih bojevnikov pa se lahko mej tem tako pomnoži, da jim sploh nobena armada ne bo več kos.

Udušenje kitajskega gibanja je postalo najvažnejše in najtežavnejše vprašanje za vso Evropo. Treba bo kolosalnih naporov, da se to posreči da se zopet zagotovi varnost tujcev na Kitajskem. K temu pa pride še skrb za politične posledice vsacega takega poskusa. Velesile so jedine samo v tem, da hočejo varovati življenje in imetje tujcev, v vsem drugem pa ni mej njimi prav nikake jedinstvi, v vsem drugem se križajo njih interesi in zamorejo iz vsake najmanjše stvarice nastati mej njimi konflikti, katerih

posledice so nedogledne. Prav zato postane iz kitajske vojne lahko strašna katastrofa za vso Evropo.

V Ljubljani, 9. julija.

K položaju.

Tudi „N. Wr. Tagblatt“ poroča, da je Koerber opustil misel, razpustiti drž. zbor ter okroirati jezikovni zakon in nov opravilnik; Koerber namerava baje v jeseni še enkrat in baje zadnjikrat poskusiti s tem parlamentom. V to svrbo pa je popravil Koerber svoj jezikovni zakon v toliko, da Čehom ne bo treba več obstruirati. „N. Wr. Tagblatt“ naglašja, da je stališče Nemcev glede jezikovnega zakona nespremenjeno ter da se mora nemščina vsekakor zakonitim potom določiti kot avstrijski posredovalni jezik. Brez tega ni urejenja tega vprašanja, ali z drugimi besedami povedano: sicer začno obstrukcijo Nemci. No, Čehi izjavljajo zase, da nemščina ne sme biti nikdar zakonito določeni posredovalni jezik, nego da morajo imeti vsi avstrijski jeziki v uradih in pri oblastvih popolno enakopravnost. Dokler tega ne bo, morajo ostati avstrijski Slovani v najhujši opoziciji. — „Grazer Volksblatt“ z umeno plekira, naj bi se združili nemški klerikalci in kršč. socialci. Združeni klerikalci in kršč. socialci naj bi bili jedro nove vojske, v kateri pa bi seveda Čehov in Jugoslovanov ne bilo. — Koerber pojde v kratkem k cesarju, da mu poroča o svojih vladnih agendah.

Učimo se ruski!

Dr. Henrik grof Coudenhove, ki je bil prej v diplomatski službi in je torej moč širokega političnega obzorja, je izdal brošuro „Politische Studie über Oesterreich-Ungarn“, v kateri priporoča Slovanom in Nemcem v Avstriji kot posredovalni jezik — ruščino. Coudenhove slika z navdušenjem velikanski pomen ruščine za svetovni promet in za kulturo ter se sklicuje na Nemčijo, kjer so to spoznali najprej ter se ondi uče ruščine vsi — tudi vladni in vojaški — sloji. Zato pa naj bi se uvedlo

LISTEK.

K Cankarjevi kritiki Kettejevih poezij.

Že spočetka — nedvomno elegantno in temperamentno pisane — ocene g. Cankarja sem pripomnil, da se ne strinjam z vsemi trditvami in nazori g. kritika. Tu pa moram naravnost zavrniti g. dopisnika, ker so njegova očitavanja glede g. urednika A. Aškercu krivična in neosnovana.

Ko mi je bil prišel g. Murn meseca aprila lanskega leta povedat, da leži v „cukrarni“ Kette brezupno na smrt bolan, sem hitel takoj h g. Aškercu ter sem ga povabil, naj gre z menoj h bolniku, da mu skupno pomagava v težki bolezni. Dotlej pa še vedela nisva, da je Kette v Ljubljani! Na smrtni postelji sem predstavil g. Aškercu Ketteju.

Takoj sva izprevidela, da so Ketteju dnevi štet. Ker nama je gospodinja povedala, da je Kette od sorodnikov povsem zapuščen, in da živi le ob miloščini, katero mu dajejo sosede in dobrosrčne obiskovalke, sva začela misliti, kako bi mu pomagala vsaj v zadnjih dneh. Jaz sem takoj naznanil v „Slov. Narodu“, da je Kette bolan in potreben podpore. Na to je došlo

z dežele nekaj denarja, narodne dame v Ljubljani pa so mi izročile večjo svoto. Vse to sva nesla Ketteju. Ker pa je bilo podpore še premalo, je g. Aškerc sklenil, da proda z bolnikovim dovoljenjem njegove pesmi, kolikor jih je že objavljenih in tudi kolikor jih je ostalo v rokopisu. Pregovorila sva torej Ketteja, ki se je nekaj časa obotavljal, da izda svoje pesmi, in da jih proda g. Schwentnerju. Ko je Kette podpisal pogodbo, sem vzel vpričo njega iz dveh njegovih kovčgov dve ali tri beležnice s pesmimi, jih doma pregledal in potem izročil Aškercu. Poslal sem Ketteju tudi več letnikov „Ljub. Zvona“ in „Nove dobe“, da jih je sam pregledal in eventualno črtal ali popravil.

Ko je Kette umrl — tudi v zadnjem hipu mu je stal g. Aškerc kot prijatelj na strani — sem naznanil v „Slov. Narodu“, da izda g. Schwentner Kettejeve pesmi. Na to sem dobil z mnogih strani prepise Kettejevih pesmij in tudi nekaj Kettejevih rokopisov. Vse to sem izročil g. Aškercu. Znano so mi torej vse pesmi, katere je imel v rokah g. Aškerc, in reči morem, da ni vedoma izpustil nobene, nego je porabil vse, celo take, ki so bile fragmentarne. Večina doposlanih pesmij so bili prepisi istih pesmij. Nekateri so imele celo varijante ali pa nebištvene izpremembe. Gosp. Aškerc je vzel izmed inacic vedno tisto,

ki se mu je zdel najboljša. V ostalini sva našla tudi nekaj pisem, ki jih je pisal Kette svojim prijateljem in uredništvu „Ljub. Zvona“. V teh pismih Kette tu pa tam omenja, kako bi se morala ta ali ona pesem popraviti, ako bi se tiskala iznova. Teh Kettejevih navodil se je držal g. Aškerc ter je popravil tudi nekaj takih napak, ki jih je napravil bivši g. urednik „Ljub. Zvona“, ali celo stavec. Samovlastno ni torej izpuščal ali popravil g. Aškerc nobene pesmi, nego je porabil vse gradivo, ki mu je bilo na razpolago. Nekateri majhni „popravki“ se tičejo samo ortografije ali razporedbe besed...

G. Cankar ni poslal nobene pesmi in se tudi niti informiral ni, kaj pride v zbirko, dasi sem ga jaz sam pismeno opozarjal nanjo opetovano ter ga prosil — kakor tudi g. Zupančiča — naj mi pošlje kaj Kettejevih pesmij, če jih ima. G. Cankar navaja v svoji oceni naslove nekaterih pesmij, ki so g. Aškercu, založniku — kakor tudi meni — docela neznane in katerih v rokopisni ostalini ni bilo! Da je to istina, prepričati se je lahko iz gradiva, ki je shranjeno.

Krivda, da omenjene, nam neznane pesmi niso prišle v zbirke, torej ne zadeva g. Aškercu in založnika, nego le g. Cankarja, ker jih ni poslal, dasi je bil naprošen,

in dasi je moral vedeti, da g. Aškerc ni mogel poznati Kettejevih prvencev, katere je pa poznal Cankar kot pokojnikov tovariš, sostanovnik in sočlen „Zadruga“.

Kadar se izda II. natisk, pa naj gosp. Cankar doda te, le njemu znane Kettejeve pesmi, potem ne bo možno niti njemu očitati, da kot Kettejev prijatelj ni storil svoje dolžnosti!

Kar se tiče popravkov „Pesmi o pisarju“ in „Sedme gazele“, je stvar taka le: Kette je izrečno želel, da se „Pesem o pisarju“ docela izpusti. G. Aškercu in založniku pa se je zdelo škoda, da bi se ta duhovito dovtipna pesem izpustila radi enega samega stiha: „Ko k ljubi legel je“. Zato je stih preuredil v: „In ko objel jo je.“ Uredniku Aškercu se verz: „Ko k ljubi legel je“ ni zdel prav nič „nemoralen“ ali spodtakljiv, saj je pesmica humoristično satirska in nima nikakega postranskega, pikantnega namena. Zato jo je pustil, kakršna je. Ko pa je založnik, g. Schwentner, čital korekturo, slutil je, da bi tisti verz pri nekaterih slovenskih Tartuffih utegnil vendar le provzročiti — „pohujšanje“, in zato je silil urednika, naj dočni pasus kako „retušira“. Nerad in ne brez protesta je potem urednik Aškerc tisti verz „popravil“ tako, kakor sem že omenil.

S tem pa ni izgubila pesem prav nič na svoji vrednosti in na svojem smislu.

učenje tudi v Avstro-Ogrski kot obligatni učni jezik. Kdo more temu ugovarjati utemeljeno? vprašuje pisatelj. Vojaške oblasti? Te so same zaukazale pri polkih, naj se poučuje tudi v ruščini. Zunanje ministrstvo? Saj je to samo vvedlo učenje ruščine na orientalni akademiji. Notranje ministrstvo? To mora biti veselo, da ima uradnike, ki razumejo malorusko, jezik, ki se govori v obeh drž. polovicah. Naučno ministrstvo? To mora biti veselo, ako znajo državljani jeden svetoven jezik več in če poznajo literaturo prve vrste. To je najlepše sredstvo, da se iznebimo starega grškega cofa! Ali so proti morda Poljaki? Vsak Poljak mora priznati, da more njihove interese bolje zastopati oni, ki ruski zna kakor oni, ki ruskega ne zna.

Vojna na Kitajskem.

Dve vprašanji zanimata sedaj svet: ali se zedinijo vlasti za to, da se naroči Japonski, da prevzame vodstvo v vojni na Kitajskem, — in kakšna je usoda v Tsientsinu zbranih mednarodnih čet. Glede Japonske doslej vlasti še niso jedine. Samo Angleška priganja, naj se ji da mandat, da napravi kot najbližja država na Kitajskem zopet red in mir. Vse druge države se drže glede tega vprašanja rezervirano ter se izgovarjajo druga na drugo. Vse zatrjuje, da nimajo ničesar proti temu, toda Japonska mora postopati samo solidarno z drugimi velevladstvi. Toda mandata ji vendarle doslej officialno nočejo dati, ker se menda bojé, da bi se Japonska preveč okoristila. Angleška upa, da se konča v kratkem vojna v Južni Afriki, in da bo mogla potem sama nastopiti z dovolj silno armado proti boksarjem. Dotlej pa naj bi Japonska krotila ustaj in ji gladila pot. Bajé pošlje Anglija 37.000 moží iz Indije in Južne Afrike na Kitajsko. Toda tako kmalu še ne. Japonska pošlje takoj eno divizijo, Francija pošlje za prvimi 4000 možími še novih 4000, Nemčija pa še šest večjih torpedovk. O položaju v Tsientsinu pa so došle prav slabe vesti. Bržčas bodo morale ondi zbrane mednarodne čete zapustiti z vsemi tujci oblegano mesto ter se prebiti proti luki Taku, kjer stoje bojne ladje. Tako bodo Kitajci pomedli vse tujstvo s svojih tal. O dogodkih v Pekinu se poroča, da so poklali ljuti in besni boksarji ne le vse tujce, nego tudi 4000 Kitajcev, med temi večina odličnjakov. Ti Kitajci so se ustavljali princu Tuanu ter so ugovarjali njegovemu nasilnemu postopanju proti tujcem. Tuan pa je kaznoval upornike s tem, da jih je dal pomoriti. Francoski zunanji minister Delcassé je v zbornici pojasnil čudno stališče, katero morejo zavzeti evropske velevladstvi proti razmeram na Kitajskem. Vojne ne morejo napovedati nikomur. Cesar in cesarica-vdova sta odstavljena, oziroma mrtva, vlade ni več in podkralji se ne strinjajo s Tuanom. Velevladstvi morejo začeti le akcijo za mir in boj za reforme na Kitajskem, za reforme, ki ustanove tudi ondu pravo civilizacijo.

V „Sedmi gazeli“ je spremenjena beseda „pop“ v „mašnik“. Ta popravek pa je zopet zahteval g. založnik, ne pa gosp. Aškerc, ki je popravku takisto energično ugovarjal! *)

Končno še opazka k trditvi g. kritika, da je Aškerc v vodu „hladen, pisan v protektorskem tonu“ itd. Kako visoko je cenil g. Aškerc pokojnega Ketteja, dokazuje dejstvo, da je prav Aškerc največ pripomogel, da si je pridobil Kette v „Zvonu“ tako naglo svoj ugled, in samo Aškercova zasluga je, da se je že letos izdala zbirka Kettejevih pesmij. G. Aškerc je imel z urojanjem nemalo posla in tem bolj, ker je bilo treba izbirati med mnogoštevilnimi inačicami. — Koliko pa je bilo g. Aškercu celo osebno za genialnega pokojnika, dokazuje Aškercova skrb za Ketteja bolnika in za Ketteja mrtveca, kateremu je oskrbel prelep pokop, dokazuje Aškercova krasna, čustva polna pesem „Intermezzo pomladanskega jutra“, — dokazuje končno Aškercovo potezanje za to, da dobi Kettejevo truplo svoj mir v grobnici „Pisateljskega društva“. — Tako — mislim

*) Izjavljam, da sem res jaz zahteval, da se omenjeni dve pesmi v gori označenem zmislu — popravita. Zaradi tsh dveh malenkostij se ne bojim nikogar! Tudi sem prepričan, da s tem nisem škodoval slovenski literaturi.

Dopisi.

Z dežele, 7. julija. V velikem, važnem času živimo. Zasijala je doba, ki hoče iz razvalin sezidati novo stavbo krščanske omike. Tako govori vabilo na II. katoliški shod v „Slovenec“ št. 147. t. l. Torej na razvalinah stojimo, in te razvaline obseva solnce nove dobe? Katere zgradbe so te razvaline, tega nam dotično vabilo ne pove, solnce pa je bajé ono nove — krščanske omike! — Vsak človek ve, da sta razpadla srednjeveško gospodarstvo in srednjeveška omika, oziroma, da še razpadata. Vsak človek pa tudi ve, da je ta srednjeveška gospodarska stavba ter na njej sloneča omika bila podlaga duhovenstva katoliške cerkve, da je isto urejalo to v zaton hodeče gospodarstvo tlakarstva. Imamo torej pred sabo razvaline srednjeveškega gospodarstva in gospodje pri „Slovenec“, „ki vse vedo in znajo“, vedo tudi, da se proces razpadanja tega srednjeveškega gospodarstva ter njegove omike že več sto let vrši, in da ga velike revolucije leta 1789. ter 1848. niso še popolnoma razdrle, da teh 100 ali 50 let gospodarstva proste lastine v razvoju gospodarstva ne šteje veliko, najmanj pa v naši vsem razvoju zaostali Avstriji. Torej razvaline so ostanki srednjeveškega gospodarstva in njega omike. — To je zapisal ta generalštab naših slovenskih škofov in priznal, da imamo s temi razvalinami opraviti, in da nova doba vstaja, katere zarjé že tudi naši farovski vidijo. V farovškem moniterju je zapisano črno na belem, da je vse to, kar je bilo srednjeveškega, danes v razvalinah, da ni za nič, ali k večjemu porabno za material nove stavbe. Pardon, „Slovenec“ hoče iz teh razvalin sezidati novo stavbo krščanske omike. Po njem tudi omika srednjega veka ni za nič in mora nova priti. Hvala Bogu, da so vendar edenkrat prišli pri „Slovenec“ do tega spoznanja! Vedno so naglašali, da je katoliška cerkev nespremenljiva, večna tako, kakor je bila, in ravno tako omika, ki jo ona provzroča. Zgodovina uči, da je gospodarstvo in njega razvoj vsaj glavni temelj omike in njenega razvoja. Tega menda ekonomski pri „Slovenec“ ne bodo tajili, drugače se bi jejo na usta. V srednjem veku do preteklega stoletja bilo je katoliško duhovstvo glavni voditelj gospodarstva. Morala se je tedaj tudi vsa omika spremeniti, ko je prejšnje gospodarstvo razpalo v razvaline in se ruši zdaj v kapitalistično dobro razvitih državah tudi zadnje zidovje istih. Torej zdaj mora tudi glavni nositelj te omike iti počivat na večno. Zdaj smo vendar edenkrat z našimi farovškimi na jasnem glede tega vprašanja. To je pa jako važno. Zdaj lože debatiramo o tem, ako so ti katoliški duhovniki še opravičeni, bodi kako prvo ulogo imeti v tej vstajajoči novi dobi. Krščanstvo je storilo v pretečenih dveh tisoč letih svoje delo. Ideje ustanovitelja istega so občna last vseh evropskih narodov in njih omike. Na podlagi teh idej in iz

— se ne vede „hladen protektor“, nego dober, iskren prijatelj, ki seveda — ne kriči na druge, da bi prikrl, da sam za umrlega prijatelja — ni storil ničesar...

Vvod se zdi g. Cankarju „hladen“, no, njegov g. brat je pisal v „Slov. Listu“, da je — „sentimentalen“. Hladnost in sentimentalnost pa sta — to menda ve g. Cankar ml. kot gimnazialni abiturient, ki je študiral logiko — kontrarna pojma. Kdo ima torej prav, g. Cankar junior ali g. Cankar senior? Jaz menim, da nihče.

G. Aškerc je pisal v vodu — bržčas težko! — mirno in stvarno, brez osebnih izlivov in brez pretiravanja. Aškerc v vodu ima namreč le informativen namen. Kette je bil vzlic svojim pesmim v „Ljub. Zvonu“ po domovini kot pesnik skoraj neznan. Dokaz temu žalostno dejstvo, da niti slavni odbor „Pisateljskega društva“ ni vedel, kakšen poet je umrl Slovincem s Kettejem! Aškerc je le torej kratko očrtal zunanje ne bogato in nezanimivo dijaško življenje Ketteja ter njegovo slovstveno delovanje. V kritiko pa se ni niti spuščal, nego le opozoril na Kettejeve poezije, prepuščajoč oceno — občinstvu, ki naj sodi samo! Ako se izda II. izdaja Kettejevih „Poezij“, seveda ta — pa tudi vsak drug — v vodu ne bo več potreben.

Toliko se mi je zdelo potrebno pripomniti — resnici na ljubo.

Fr. Govekar.

gospodarskih bojov, razvila se je nova, drugačna omika, kakor tudi drugo gospodarstvo.

Kakor se vidi, se je to oboje v našem času in posebno mej razvitejšimi narodi fundamentalno predrugačilo. Gospodarstvo ima zdaj nove delavce, nove reditelje; prejšnji odstopajo. Stare stroke dela izumirajo, nove nastajajo; stari ljudje morajo v grob. Ali dobi kat. duhovnik tudi v novem gospodarstvu kot reditelj istega kaj prostora ali ne, in ali zamore v novi omiki toliko sodelovati, da bi izvajal isto po svoje iz novega gospodarstva, ji pritisnil svoj pečat, kakor v srednjem veku? Kat. duhovništvo je zrastle na tleh feudalnega, tlakovskega gospodarstva ter njega omike. Vsi instituti njegove organizacije, vsa njegova izgoja korenini v njih. Še danes isto duhovništvo o, drži kviško glavne principe v razvalinah ležečega srednjega veka, dasi ve, kakor že tudi slovensko duhovništvo uvideva, da ima razvaline za ideal. Težko je misliti, da v starih zamrlih ali vsaj umirajočih institucijah, v zastareli omiki izgojeni, v nje zaljubljeni človek, ali stan, zamore graditi novo gospodarsko stavbo v vse drugem gospodarstvu, v vse drugačni omiki.

Dvomimo, da ima še zdajšnji kat. duhovnik, dokler še ni pozabil srednjeveških idealov in ga je nova omika preustrojila v modernega človeka, modernega delavca, sposobnosti za sodelovanje v modernem gospodarstvu ter njega omiki. Bilo bi to krpanje razpadajočih razvalin in isto še nikdar ni bilo kaj prida; nove stavbe kakršnekoli omike pa tudi ni mogoče zgraditi s takim krpanjem. Gospodarski boji so neizprosni. Ekspropriacija za ekspropriacijo se neusmiljeno vrši in zastareli delavci morajo v hiralnice. Danes je še boj vse razumnejše mase ljudstev proti gmotno in tudi v vladah močnim fevdalnim močem, ali že tudi boj mase proti aristokraciji kapitalistnega modernega našega gospodarstva. V teh bojih padajo reditelji starega gospodarstva in razvaline zagrnejo tudi reditelje te nekdanje velečine. Pokanje, rušenje teh razvalin se čuje že dalj časa. „Večna jim naj luč sveti, pravi na teh grobiščih novi človek, rušitelj teh razvalin, ali: „zlodej jih naj zame“, kakor je že disponiran.

Mej malimi, v gospodarskem razvoju in tedaj tudi v omiki zaostalimi Slovenci še lahko na razvalinah prejšnjega časa kdo svojo, tem razvalinam primerno igro analfabetni masi predstavlja ter na visokem koturnu hodi; drugod ne več, tam se tak človek, ali stan ponižno stiska v kot. Pri nas bo še dolgo to hojo visokega koturna videti. A imponirala razumnosti ne bo. To razumnosti je le dosti merodajno bilo drugod in bode tudi pri nas. — a —

Izpitni gojencev „Glasbene Matice“

koncem šolskega leta 1899—1900.

„Glasbena Matica“ zaključila je šolsko leto, kakor običajno z javnimi izpiti, ki so se vršili dne 2., 3. in 4. t. m. Vzlic upravnosni vročini prišlo je obilo občinstva, in je z zanimanjem poslušalo po dve in celo čez tri ure trajajoče izpite.

„Glasbena Matica“ je obiskovalo v II. polletju 230 gojencev, pri izpitih pa je posamezno nastopilo 130 gojencev (ustmenih izpitov iz glasbene teorije tukaj ne vštevamo). Izpiti vršili so se v navzočnosti podpredsednika „Glasbene Matice“ gospoda računskega svetnika Svetka, nekaterih gg. odbornikov in učiteljskega osebja.

Največ gojencev 148, se je učilo v igri na klavirju in sicer prvoletnikov 37, drugoletnikov 35, tretjeletnikov 22, četrtoletnikov 25, petoletnikov 11, šestoletnikov 9, sedmoletnikov 3 in osmoletnikov 6. Od teh je nastopilo pri izpitu 107 gojencev in sicer največ iz 4 nižjih razredov. Neznatni klavirski komadi oziroma vaje, katere so igrali pri izpitu gojenci nižjih razredov bi bili poslušalca utrudili, naveličali, ali neustrašen nastop, pravilna igra gojencev vzbujala je v občinstvu le vendar zanimanje, in je posamezne z živahnim plaskanjem pohvalilo.

Nekateri gojenci so se še posebno odlikovali, tako 1. letnik M. Skaberne pri g. Vedralu, Franciška Jean in Amalija Kecelj 3. let. in Bogomir Govekar 4. let. pri g. Juneku, Justina Bevc 4. let. pri gosp. Razingerjevi, Mici Vodušek 2. let. pri g. Pro-

hazki, Slava Lavrenčič 1. let., Josipina Šušteršič 2. let. pri g. Gerbiču.

Da gojenci redno dobro napredujejo, je bilo lahko opaziti. Gojenci 5. in 6. razreda igrali so že razmeroma z lepim razumnim predavanjem in s sigurno tehniko, tako Josip Brunet 5. let. in Marija Puc 6. let. pri g. Gerbiču, Rudolf Reich, Adela Hieng, Vida Prelesnik 6. let. pri g. Prochazki, Pavla Senekovič 6. let. pri gosp. Praprotnikovi, M. Laharner 5. let., Ivan Peršl pri g. Vedralu.

Gojenkam 8. razreda pa vsa čast! To je bil že imeniten koncert na klavirju; tak uspeh je ponos za „Glasbeno Matico“, in bi delal tudi odličnemu konservatoriju čast. Gospodične so dokazale, da so se marljivo in natančno učile umetnosti na klavirju, in da so že dospele do znatne višine spretnosti, da ne težijo več le za ročno tehniko, marveč po korenitem razumnem predavanju težjih skladb slavnih skladateljev.

Pri gosp. Prochazki igrate so gospodične: Jarmila Grbič — Impromptu št. 4 Schubert, Augusta Noll — Pollonaise op. 104 — Heller. Bojana Rozman-Rondo brillante — Weber. Hilda Schinzel tarantela za koncert — Rubinstein Ana Lapajne — fantazie impromptu op. 66 — Chopin in pri gosp. Razingerjevi. Ana Kilar — tarantela — as dur — Heller. Da je to odličen program, vidimo, a proizvajale so ga tudi fino, deloma prav fino; gosp. Lapajne igrala je celo težko fantazijo Schupina na pamet, precizno.

Na gosli učilo se je pri gosp. Vedralu 24 gojencev. Pri izpitu igralo je 10 gojencev z lepim vspehom. Odlikoval se je še celo Fr. Tavčar iz I. razreda A. Gützl in M. Lenarčič iz III. razreda. Pri gosp. Juneku učila sta se le dva gojenca na čelo; pri izpitu se je odlikoval gospod Pavel Lozar, z fantazijo I. de Sverta — ktero je s spremljanjem glasovirja na pamet igral prav lepo; Solo-petja pri gosp. Gerbiču in pri gosp. Hubadu se je učilo skupno 14 dam in gospodov. Pri gospodu Gerbiču nastopili so pri izpitu z jako lepim vspehom gospod Polašek, ki je pel podoknico iz opere „Teharski plemiči“ in gospodična Jarmila Gerbič z kanatino iz opere „Čarostrelca“ in arijo iz opere „un balo in maschera“ od Rossinija. Vspeh kaže, da je g. prof. Gerbič izvrsten učitelj za solopetje, in tudi šola prava; lepo zna vzgojiti glas, ki tekom časa pridobiva na lepoti in polnosti in obsežnosti ne da bi kaj zgubil tudi na moči. Gospod Polašek ki se sedaj uči že tretje leto solopetja, in gospica Jarmila Gerbič po petem letu nam pričata, da je pričakovati, da postaneta izvrstne pevske moči — izboren solist baritonist, odlična sopranistinja solistinja. Tudi pri gosp. Hubadu so se pri izpitu vsi nastopajoči odlikovali. Ugajala je gospodična Povše Ema, 1 leto. v ariji iz „stvarjenja“ od Hajdna; gosp. Olga Plautz pl. Kellersfeld, 2 leta, v ariji Pamine iz opere „čarobna piščalka“ od Mozarta in posebno se je odlikovala gospodična Mira Dev, 4 leto, v romanci iz „čarostrelca“, ktero je že dovršeno pela, in bi ž njo žela na odličnih odrih znaten uspeh.

Tako so se tudi odlikovali gojenci pri gosp. Hubadu tudi pri izpitu iz glasbene teorije harmonije. Harmonijo obiskovalo je 6 gojencev. Pevski zbor, ki pa ni nastopil kakor je bilo v časopisih naznanjeno, šteje do 130 ženskih in 40 moških glasov. Nastopil je bil tekom šolskega leta, kakor znano, enkrat v enem koncertu in enkrat z zborom „Glasbene matice“. Povsem je torej tudi letos zvršila „Glasb. matica“ svojo nalogo v obče zadovoljnost in si tako ohranila dobro ime odličnega glasbenega zavoda na kojega smeta mesto in dežela biti ponosna. Program je pa bil v obče preobširen, in bi bilo bolje, da se v bodoče z najboljšimi moči priredi koncert kakor je tudi drugod običajno, in bi tudi „Gl. matici“ koristilo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 9. julija.

— Osobne vesti. Šef generalnega štaba fcm. baron Beck je prišel v soboto na Bled in misli tam ostati dlje časa. Civilni geometer v Gloggnitzu gosp. Ludovik Braun se je naselil v Litiji.

— Promocija. Danes je bil na dunajskem vseučilišču g. Franc Jesenko promoviran doktorjem filozofije. Čestitamo!

— **Zopet konfiskacija.** V soboto smo se zopet prepričali, da lepi ukaz ministrskega predsednika z dne 20. januarja t. l. nima prav nobenega praktičnega pomena. Prebivalstvo je tisti ukaz pozdravilo z veseljem. Sklepalo je iz njega, da bo zdaj vendar že konec policijskemu sistemu, in da nastanejo vsaj nekoliko tolerantnejše razmere. To upanje se ni izpolnilo. V naših uradih vlada še vedno isti policijski duh, kakor pred Körberjevim ukazom. Temu malenkostnemu policijskemu duhu se imamo zahvaliti tudi za sobotno konfiskacijo. Zaplenjen nam je bil ves uvodni članek „Vlada in duhovščina“ in zaplenjena nam je bila daljša notica. V članku smo konstatirali, da ima vlada le jedno samo sredstvo zoper duhovniško škuvanje, to je zakon z dne 7. maja 1874. l., a da se tega sredstva ne poslužuje. To jedino smo grajali. Še bolj nego konfiskacija članka nas je presenetila konfiskacija notice, v kateri smo govorili o vesti, da se bo poslali dva slovenska bataljona na Kitajsko. Priznali smo v tej notici izrečno, da ima vlada pravico, poslati katere oddelke hoče, in nasvetovali, naj se pošljejo na Kitajsko tisti aktivni vojaki, ki se prostovoljno oglase. In to se je konfisciralo, čeprav smo govorili samo na podlagi časniške vesti, ki še nikjer ni oficijalno potrjena, in ki je lahko popolnoma neresnična. Uradnega čina nismo nobenega kritikovali, saj se nihče ne ve, če se je vlada res tako odločila, kakor so listi poročali. Uradoma vsaj, kakor rečeno, se to še nikjer ni razglasilo in tudi dotična vojaška oddelka še nista o tem uradno obveščena.

— **Kalha s kositarskim gromom.** Katoliško politično društvo je imelo svojo operetno predstavo, in dr. Šusteršič je prevzel pri tem komično vlogo. Priznati se mu mora, da je dosegel popoln uspeh. Znamenit je bil pred vsem njegov nagovor, v kojem je klic pijanega klerikalca v Lescach: Avstrijanstva ne maramo! izkoriščal proti liberalni stranki. Dr. Šusteršič je imel pri tem zavest, da laže, pa ta zavest mu ni prav nič motila zakajene vesti. Iz ust moža, ki s svojega letovišča na Bledu hujska duhovščino k nepokorščini proti c. kr. oblastnjam, se prav čudno čuje bahanje z Avstrijanstvom. Če bi imeli danes plebiscit, pa smo prepričani, da bi dr. Šusteršič prvi glasoval za to, da naj se lep kos Avstrije odreže, ter da papežu kralju! Usiljiva in ponarejena lojalnost dr. Šusteršiča mora pač vsakemu pravemu Avstrijancu le presedati! Po tem, ko je dr. Šusteršič s spretnostjo rojenega hinavca in glumača na zgorej denunciral narodno-napredno stranko, padel je po Mladocelkih ter jih obrcal in pretepel, da je vse ploskalo. Pri tem je napihneni ta nekdanji brezverec nekako tako govoril, kakor da je njegova avtoriteta na jugu absolutna in vsemogočna. Če se nam bo videlo vredno, bomo o teh tiradah še kaj napisali, upamo pa, da jih bodo povsod za to cenili, kar so, namreč za prazno slamo! Najvišji grom pa je spustil dr. Šusteršič s svojega „pleha“, — čujte in strmite! — na barona Heina. Deželni predsednik je imel v soboto res čudno usodo! Mi smo mu očitali, da je s klerikalci, in prišli smo pod pečat. Dr. Šusteršič pa je ob isti priliki očital baronu Heinu, da je slovenski liberal, da je nemški liberal, da je socialni demokrat, z jedno besedo, naš posvetni škof je barona Heina postavil nekako na tisto mesto, kamor je bil malo prej postavil „kakega šef-redakterja“. Za vse to dr. Šusteršič ni prišel pod pečat, ker je slavno državno pravištvo samo sprevidelo, da ima opraviti s kositarskim gromom dr. Kalha Šusteršiča. Ta izbruh smešne jeze, ki ni v ničimer opravičen, služi nam le v dokaz, da se mora pod Šusteršičevo ekspenzarsko-katoliško stranko zemlja že precej majati, in da ne upajo na rešitev „svojih pozicij“, če jim ne priskoči še bolj na pomoč baron Hein. Še večje podpore zahtevajo od te strani, in zagadeli postali so grobi z baronom Heinom. Bog ve, se li bode hinavcem izplačala ta grobost! Na Kranjskem je vse mogoče!

— **Ugledni Slovenec v Trstu** se zopet oglašja. Objavil je baje pismo v Susaškem „Novem listu“, kjer piše: „Mudeč se na Reki sem čital v Vašem listu, kako iskreno občalujete nesrečno polemiko med liberalnim in klerikalnim našim glasilom. Vidi se, da hoče „Novi list“ v tem oziru ostati nevtralen. A navzlic nevtrosti morate ven-

dar v duši obsoditi ono uprav revolversko pisanje „Slovenskega Naroda“ proti pojedinim osebam nasprotnih strank. V tem je „Slovenec“ mnogo dostojnejši in zmernejši. Tega uglednega Tržaškega Slovenca smo do grla siti, in menili smo, da bode že vendar jedenkrat miroval. Sedaj, ko so se v Trstu naveličali slamenitih svojihazorov, pa se je preselil na Sušak, ter dela tam javno mnenje proti „Slovenskemu Narodu“. Pisanje „Slovenskega Naroda“ je temu dostojnejšo revolversko, pri tem pa popolnoma prezre, da se nahaja narodna napredna stranka v stanju silobrana. Ta ugledni tržaški je na Sušaku nalašč zamolčal, da se nam je braniti ne samo proti „Slovencu“, temveč tudi proti vsaki leci, in proti vsaki spovednici, kjer se uprav tolovajsko napada napredna stranka in njeno glasilo. Dalje zamolči Tržaški „veljak“, da ima naša klerikalna stranka še drugo glasilo, znano smetišnico „Slovenskega Lista“, kjer se na najostudnejši način napadajo osebe, in še celo ženske. Vsega tega se ugledna tržaška ničla, strah se po Sušaku, ni hotela spominjati, obsojala je samo v duši pisavo „Slovenskega Naroda“. „Slovenec“ je sicer prav gladno pograbil po listu uglednega Tržačana, ali ironija usode je hotela, da je ta zmerni in dostojni list v ravno isti številki, v kateri priobčuje v govoru stoječe tržaško pismo, narodni in napredni stranki potisnil v obraz sledeče besede: Liberalstvo v mišljenju in dejanju ne more nič dobrega drugim storiti, ker bistvo liberalizma je sebičnost, prostost vseh dolžnosti do bližnjika! Tako izgleda „Slovenčeva“ zmernost!

— **Martin Peruzzi** †. V soboto popoldne umrl je nenadoma g. Martin Peruzzi, posestnik v Lipah. Blizu svojega doma je bruhnil nakrat kri in bil v nekaterih trenutkih mrtev. Pokojnik se je rodil l. 1835. v Brezovici pri Ljubljani. Znan in čislán je bil v celi okolici ljubljanski. Peruzzi je bil člen okrajnega cestnega odbora ljubljanske okolice, jeden najdelavnejših členov močvirskega odbora, oskrbnik državnega poskušališča na Barju in okrajni načelnik za V. okraj ljubljanski. Njegova najsrčnejša želja je bila, da se osuši ljubljansko barje. Temu namenu je posvetil vse svoje moči. Koliko je pisal o tej stvari — tudi v našem listu — koliko je drezal na najrazličnejših mestih! Žal, da se mu ta želja ni izpolnila pred smrtjo, in kdo ve, kdaj se izpolni po njegovi smrti. Peruzzi je bil odločen pristaš napredne narodne stranke in je bil v boju proti klerikalizmu vedno jeden prvih. Svojim sobarjanom je bil vedno dober svetovalec in dober pomočnik v njihovih nadlogah. Koliko prošelj jim je napisal, koliko podpor izprosil ob vednih povodnjih, to bi vedeli barjani sami najbolj povedati. Bodi vrlemu možu, ki je zapustil vdovo in več nepreskrbljenih otrok, blag spomin!

— **„Glasbene Matice“** redni občni zbor bode v četrtek dne 12. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih, na kar p. n. društvenike še jedenkrat opozarjamo. Društveni računi leže v smislu § 7. 4 odst. društvenih pravil od danes nadalje v vodstveni sobi na vpogled.

— **Slavnost razvitja zastave „Gorenjskega Sokola“** v Kranju se je včeraj vršila prav sijajno ob velikanski udeležbi narodnih društev in naroda. Prihitelo je v Kranj 32 društev s 15 zastavami, korporativno ali po deputacijah zastopanih, in sicer 9 sokolskih, 4 gasilna, 5 pevskih, 4 čitalnice, 5 bralnih društev, 2 akademični, 2 kolesarski, 1 strokovno (zidarsko in tesarsko društvo iz Ljubljane), kar najbolje dokazuje simpatije, katere vživa najmlajši ali čili „Sokol“ v prestolici krasne Gorenjske. Ker prinesemo jutri obširnejši popis te res krasno uspele narodne slavnosti, omenjamo za danes le še, da se je navzlic popoldanske plohe in nevihte, ki je razsajala ravno mej banketom, ves vsopred izvršil v napovedanem redu, posebno pa popoldanska javna telovadba na glavnem trgu, ki je vzbujala glasno odobravanje na tisoče broječih gledalcev iz vseh krajev, in pričala, da se v slovenskih sokolskih društvih prav marljivo goji telovadba. „Gorenjski Sokol“ sme biti ponosen na včerajšnjo slavnost, ki mu bode gotovo nova vspodbuda k daljnemu delovanju.

— **Slovensko akademsko ferialno društvo „Sava“** je sklenilo pri zadnjem shodu, ki se je vršil na Dunaju, prirediti dne 15. in 16. septembra Prešernovo

slavnost v Kranju. Odbor prosi slavna društva v Kranju, da blagovolijo vpoštevati to pri prireditvi eventualnih veselice.

— **Tenorist gosp. Fr. Bučar** je, kakor se nam poroča iz zanesljivega vira, angažiran za dobo petih let na dunajsko dvorno opero in so vse nasprotnosti neresnične. Čestitamo našemu rojaku, da je v svoji umetniški karijeri dosegel tako častno stopnjo.

— **Na Selu pri Bledu** je umrl vrli naprednjak g. Fran Soklič, star šele 26 let. Lahka mu zemljica!

— **Škandal v Vevčah pred sodiščem.** V soboto se je vršila pred okrajnim sodiščem razprava proti raznim krščanskim socialistom in krščanskim socialistinjam radi napadov na znanem shodu v Vevčah. Štefe je bil oproščen, glede ostalih obtožencev in obtoženk, mej katerimi zavzema prvo mesto Štefotova žena, pa se je stvar odstopila drž. pravdnistvu, da ukrene, če Štefotove žene in njenih tovarišev ni preganjati zaradi hudodelstva javne sile.

— **Izlet angleških pomorskih častnikov.** V Postojino pride jutri, v torek nad 200 angleških častnikov v spremstvu vojaške godbe in nekaterih avstrijskih častnikov, da si ogledajo Postojnsko jamo. Veliki skupni obed bo v Proglerjevem „Grand Hotelu“, pripravljen za 200 oseb, za 50 oseb pa v Vičičevem hotelu.

— **„Windische Hunde“.** Včeraj zvečer so na sv. Petra cesti trije železniški uslužbenci iz Maribora domov gredečo Slovence zmerjali z „verfluchte windische Hunde“, vsled česar je nastal na ulici prepir, kateremu je napravil konec policaj s tem, da je dva železniška uslužbenca aretoval in gnal hladit v rotovsko „špekhamro“.

— **Prepir pri igri.** Dva Trnovčana sta v soboto popoldne marjašala v Klemenčevi gostilni. Eden se je bil precej posušil, in ker drugi ni hotel „na puf“ marjašati, nastal je prepir. Naposled so padale psovke, potem zausnice in slednjič sta metala drug drugega ob tla in sta padala oba. V gostilni je bil zmagal tisti, ki se je bil pri igri posušil, pred sodiščem pa bode menda tisti, ki je v gostilni podlegel in je kri pretakal.

— **Očeta je iskal po gostilnah brusec Anton Pielich**, a ker ga ni našel in ni imel denarja, jo je popihal, ne da bi bil plačal, kar je zavžil. V Majcenovi gostilni na Poljanski cesti pa je v pozabljivosti vzel seboj tudi vilice, kar pa ga je spravilo pod ključ.

— **25 frankov** je neznan tat ukradel danes ponoči v Albertovi kavarni v Koldvorskih ulicah zidarju Giovaniu Del-Medico mej tem, ko je bil v kavarni zaspal.

— **Trpinčenje živali.** Česnovarjev hlapec Josip Kušar je v soboto popoldne na Radeckega cesti tako pretepeval in preganjal konja, da je padel na tla, ker ni mogel sam speljati z drvmi naloženega voza. Konj ni imel na jedni nogi podkve in si je pri padcu tudi poškodoval kopito.

— **Izgred v gostilni** je povzročil dne 7. t. m. ponoči delavec Miha Komar. Prišel je v Spitzerjevo gostilno na Krakovskem nasipu št. 4 in zahteval 1/4 litra vina. Ko je dobil vino, je prijel steklenico in jo vrgel z vinom vred proti mizi, kjer je sedelo več gostov. Steklenica je padla na tla, ne da bi bila kakega gosta zadela. Gostilničar ga je opozoril na njegovo nedostojno vedenje. Na to pa je začel Miha Komar kričati in zmerjati gostilničarja tako, da je ta poslal po policaja, kateri ga je šele ukrotil.

— **Zlikovci** so na Sv. Martina cesti na lipah polomili veje.

— **Sleparka.** Na isti način, kakor smo ga v soboto popisali pod notico „Sleparka“, je v zadnjih dneh ogoljufala neka deklica 7 let starega Avgusta Jeločnika za steklenico olja in 94 vinarjev. Poslala ga je v neko prodajalnico kupit za njo svinčnik in mu je odvzela olje in denar, češ, da ga bode držala, dokler ne pride nazaj. Ko je fant prišel s svinčnikom, je bila deklica že odšla z oljem in denarjem. Sleparki je policija baje že na sledu.

— **Z nožem zabodel** je včeraj zvečer v Farajevi gostilni v Šiški pek. pomočnik Franc Markič vojaka godca Rudolfa Kaina pri 27. pešpolku. V gostilni so bili trije pekovski pomočniki in trije vojaki, med katerimi je nastal prepir in pretep. Markič je imel pri sebi „Raubmesser“ in je sunil enega vojaka v prsi tako hudo, da je malo upanja, če bode okreval.

— **Samo pomeřit** je hotel srebrno verižico kovač Anton Nomar, katero je bil vzel Ivanu Lavrenčiču v Konjušnih ulicah št. 13. Natakariči Alojziji Veberjevi pa je v soboto ponoči, ko je šela denar, izmaknil petak in zbežal in ga zapil s svojimi tovariši. Dejal je, da bi ga bil vrnil, če bi ne bil mej tem časom že ob službo prišel. Včeraj ga je policija prišla, a je dobila pri njem samo 8 firkov.

— **Prijeta tatica.** Dne 25. m. m. je bila Mariji Potočnikovi na sv. Petra cesti št. 5 ukradena zlata ura z verižico jeden svilnat solnčnik. V soboto popoldne je bil gospodični Bukovnikovi izpred sobe ukraden dežnik, namesto njega pa je bil položen črn svilnat solnčnik, kateri je bil ukraden Mariji Potočnikovi, kar je policija dokaz dognala. Mej časom, ko so detektivi zasledovali tatico in si ogledavali dežnike žensk, kateri bi imel rudečo kljuko, kakor gospodične Bukovnikove, pripeljal je zlatar L. Černe na stražnico neko „frajlico“, katera mu je ponujala na prodaj zlato uro, katera je najbrž ukradena Mariji Potočnikovi. In res se je takoj dognalo, da je pri „frajlici“ Katarini Žitnikovi dobljena ura ukradena Mariji Potočnikovi. Tudi dežnik z rudečo kljuko se je dobil pri Katarini Žitnikovi, kar je bilo tudi v dokaz, da ga je ona zamenjala s solnčnikom Marije Potočnikove pri gospodični A. Bukovnikovi. Katarina Žitnik je bila v zadnjem času natakariča pri Perlesu, popred pa je bila v Begunjah zaprta zaradi hudodelstva tatvine. Tudi jo policija dolži še več drugih v mestu izvršenih tatvin.

— **Tatvine.** V soboto dopoldne je bila postrežnici Mariji Krajnikovi na Sv. Petra cesti št. 12 ukradena iz zaklenjene sobe zlata ženska ura s črnim svilnatim trakom. Okradena je pri sv. Antonu v cerkvi molila in prosila, da bi tat prinesel uro nazaj, pa tega dosedaj ni storil. V isti hiši so bili istega dne ukradeni rujavi čevlji in je menda obe tatvini izvršil eden in isti tat.

* **Spomenik Goethejeve matere.** V Frankobrodu postavijo spomenik Goethejevi materi. Njena velika zasluga za nemško književnost je, da je rodila Nemcem sina Volbenka, ki je podeval od nje — kakor pravi sam — „die Frohnatur, die Lust zu fabulieren“ ter obogatil nemško literaturo z deli, ki so klasična. In za ta dela izkažejo Nemci svojo zahvalo ženi, brez katere bi ne bilo Goetheja in brez njega ne „Fausta“ in vseh drugih umotvorov, katera ceni ves svet.

Telefonska in brzojavna poročila.

Škofjaloka 9. julija. Sodni kanclist Jean Deisinger danes nenadoma umrl. Pogreb bo jutri v torek ob 6. uri popoldne.

Dunaj 9. julija. „Wiener Tagblatt“ poroča, da se je včeraj v St. Hipolitu vnel velik boj mej socialnimi demokrati in mej krščanskimi socialisti. Poslanca Bielohlaweck in Wohlmayr sta bila v taki nevarnosti, da so ju morali redarji s sabljami braniti.

Dunaj 9. julija. „Sonn- und Montagszeitung“ poroča, da je stališče namestnika Kielmannsegga popolnoma omajano in da bo moral še ta mesec odstopiti.

Gradec 9. julija. Neznani hudomušneži so minolo noč podžagali Bismarckov hrast.

Inomest 9. julija. Na vseh gorah je do gozdov zapadel sneg. Na Arlbergu leži sneg 30 cm visoko. Iz Švice se javlja, da sneži v Interlaknu in v Luzernu.

Dunaj 9. julija. Razni vplivni politiki zastopajo stališče, da Avstrija nima vzroka, se vdeležati akcije zoper Kitajsko. Povdarja se, da je na celem Kitajskem samo 5 avstrijskih firm, ki so vse nemške in samo 92 avstrijskih državljanov nemške narodnosti, ki pa vsi žive v Honkongu in Shanghaiju, kjer se jim ni ničesar bati. V razmerju s tem številom državljanov je Avstrija, ki ima že dve ladiji na Kitajskem, že zdaj najbolje zastopana evropska država.

Dunaj 9. julija. V ministrstvu zunanjih del se uvaža vprašanje, ali naj Avstrija, dasi nima na Kitajskem va-

rovati posebnih interesov, ne pošlje nekaj vojaštva tja, da tako varuje svoj ugled kot velesila. Ministrstvo se še ni odločilo. Ako se sploh odloči, namerava poslati še jedno vojno ladjo in dva bataljona vojaštva.

Dunaj 9. julija. Avstrijska vojna ladja „Marija Terezija“ pride 1. ali 2. avgusta v Taku.

Berolin 9. julija. Pri odhodu na Kitajsko namenjene mornarice je nemški cesar imel govor, v katerem je zopet zatrjeval, da ne bo prej miroval, dokler ne porazi Kitajske in dokler se ni maščeval za umor Kettelerja.

London 9. julija. Rusi so več dni bombardirali kitajski del Tientsina, ne da bi bili kaj opravili. Zdaj bombardirajo Kitajci evropski del mesta. Admiral Seymour je odredil, naj se žene in otroci takoj odpravijo v Taku.

London 9. julija. Z raznih strani se poroča, da poslaništva v Pekinu do dne 4. t. m. še niso padla. Kitajcem v roke, in da jih razni kitajski kristjani skrivaj oskrbujejo s provijantom.

London 9. julija. Javlja se, da se princ Čing s svojo armado ni pridružil boksarjem, nego da jim dela ovire.

Berolin 9. julija. Dne 19. t. m. se odpelje cela brigada vojaštva na Kitajsko.

London 9. julija. Iz Nankinga se poroča, da se pelje po reki 15.000 Kitajcev proti temu mestu. Strah mej Evropejci je velik.

London 9. julija. Trdi se, da je večja japonska armada odrinila proti Pekinu. Levo krilo se je že zapletlo v boj in je Kitajce porazilo.

Pri Ervinu Burdyeh-u, lekarju v Škofji Loki se dobiva (321-43)

ustna voda

z novim antiseptikom
katero je sestavil zobozdravnik dr. Rado Frlan, katera ohrani zobe zmiraj zdrave in bele, ter zamori vsako gnjilobo.
Steklenica, zadoščajoča za eno leto, stane 2 kroni, po pošti 2-05 kroni.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 6. julija: Helena Pajsar, posestnikova žena, 45 let, Cesta na loko št. 7, organ. srčna hiba.
Dne 7. julija: Feliks Zajc, pisar, 24 let, Tržaška cesta št. 20, jetika. — Marija Mencej kurilčeva žena, 26 let, Na vrteh št. 1, jetika.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306 m. Srednji tlačni tlak 736-0 mm.

Julij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
7.	9. zvečer	730-8	11-9	sl. jvzhod	dež	17-2 mm.
8.	7. zjutraj	731-5	11-4	sr. vzjvzh.	oblačno	
	2. popol.	732-1	19-2	sl. jvzhod	del. jasno	
9.	9. zvečer	735-7	11-5	sr. sever	oblačno	
9.	7. zjutraj	736-8	9-1	sl. sever	oblačno	
	2. popol.	736-5	17-3	sr. jzahod	pol. oblač.	3-8 mm.

Srednja temperatura sobote in nedelje 14-0° in 14-0°, nor nale: 19-5° in 19-5°.

Dunajska borza

dne 9. julija 1900.

Skupni državni dolg v notah	97-30
Skupni državni dolg v srebru	96-95
Avstrijska zlata rentna	115-50
Avstrijska kronska rentna 4%	96-95
Ogrska zlata rentna 4%	115-27
Ogrska kronska rentna 4%	90-85
Avstro-ogrsko bančne delnice	1710-
Kreditne delnice	683-
London vista	242-27 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118-60
20 mark	23-68
20 frankov	19-29
Italijanski bankovci	90-80
C. kr. cekini	11-33

Licitacijski razglas.

Dne 17. julija t. l. od 11. do 12. ure dopoldne se bo vršila pri c. kr. okrajnem sodišču na Brdu v sobi št. 3 minuendo licitacija za oddajo adapejskih in konservacijskih del.

K temu naroku se vabijo podjetniki s pristavkom, da morajo bodisi da dražijo v svojem imenu ali pa kot od drugega pooblaščenca, pred začetkom dražitve vadij v znesku 10 odstotkov fiskealne vrednosti v roke licitacijske komisije položiti. Zamorejo se pa tudi pismane, po predpisu stavebnih pogojev sestavljene, z 10% vadijem podprte in s krono kolekovane ponudbe staviti, katere se pa morajo pred začetkom ustne razprave pri omenjenem sodišču vložiti ali pa brez poštnine semkaj vposlati.

Proračun stroškov, načrt in pogoji se zamorejo med uradnimi urami pri tem sodišču vpogledati.

C. kr. okrajno sodišče na Brdu

dne 7. julija 1900.

(1358-1)



Podpisani javljamo vsem sorodnikom prijateljem in znancem prežalostno vest, o smrti našega ljubljenelega soproga, oziroma očeta in tasta, gospoda

Martina Peruzzi-ja

posestnika, okrajnega načelnika Karolinskega ozemlja i. t. d.

kateri je danes ob 3. uri popoldne po kratki bolezni v 64. letu blaženo v Gospodu zaspal.

Truplo dragoga ranjcega prenealo se bode v ponedeljek, dne 9. julija t. l. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Lipe št. 1 na pokopališče na Ig.

Sv. maše zadušnice brale se bodo v župni cerkvi na Igu. (1364)
Pokojnika pripravljamo v blag spomin in molitev.

V Lipah, dne 7. julija 1900.

Franciška Peruzzi roj. Jakše, soproga; — Miroslav, Svetoslav, Vladislav, Stanislav, Ciril, sinovi; — Franciška, Marija, Josipina, Pavla, Milka, hčere.



Leopoldina Homann javlja v svojem in svojih otrok imenu vsem sorodnikom prežalostno vest, da je preminul njih iskreno ljubljene sin, oziroma brat, stric in svak, gospod

Pavel Homann

trgovec

ki je danes, nedeljo, dne 8. t. m. ob 11. uri po noči po dolgotrajnem težkem trpljenju, previden s sv. zakramenti za umirajočega, v 32. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Smrtni ostanki dragoga pokojnika se bodo v torek, dne 10. t. m. ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti v Radovljici prenesli na tamonjske pokopališče in tam položili k slednjemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v mestni župni cerkvi v Radovljici.

Blagi rajnik se priporoča v pobožno molitev in prijazen spomin. (1363)

V Radovljici, dne 8. julija 1900.

Zahvala.

Za prijazno sočutje v bolezni in smrti našega iskreno ljubljenelega očeta, oziroma starega očeta in tasta, gospoda

Ignacija Poženel-a

c. kr. nadpaznika v pokoju in posestnika častne kolajne

kakor tudi za spremstvo k zadnjemu počitku izreka tem potom vsem čestitim vdeležencem najiskrenejšo zahvalo

(1359)

žalnočča rodbina

Krapš.

Idrija, dne 7. julija 1900.

Globus-Extrakt

za Svjetlanje jest
najbolje sredstvo za
svjetlanje kovin

Puščice po 10, 16 in 30 h se dobivajo povsod.

Vsaka poskušnja vodi k trajni uporabi.

Iznajditelj ter jedini izdelovalec:

Fritz Schulz junior, Heb in Lipsija.

Glasovir

skoro nič rabljen, se prodaja.

Kje, pove upravništvo „Slov. Naroda“.

Energičnega oskrbnika

primerne starosti, kateri mora biti v poljedelstvu in kletarstvu popolnoma izurjen in vešč pisave, se išče za večje gospodarstvo. (1361-1)

Nadalje se sprejme dobro izurjena

hišna oskrbnica

tudi primerne starosti in z dobrimi spricvali. Oba morata biti samskega stanu.

Več pove upravništvo „Slov. Naroda“.

Cos. kr. avstrijsko državno železnico.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Isl. Solnograd, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Inomost; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m. zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m. popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Lipsko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 9 min. zvečer osonni vlak v Jesenice. Vrh tega ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 min. popoldne v Podnart-Kropo. — **Proga v Novomestu in v Kočevju.** Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 15 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Inomosta, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri 45 min. zjutraj osonni vlak iz Jesenic. — Ob 11. uri 16 m. dopoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m. popoldne osonni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m. zvečer osonni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. Vrh tega ob nedeljah in praznikih ob 8 uri 20 min. zvečer iz Podnart-Krope. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 43 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Ob 7. uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Ob 6. uri 49 m. zjutraj, ob 11. uri 6 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1305)

Poštna hranilnica ček št. 849.086.

Telefon št. 135.

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna: na Kongresnem trgu št. 14, Souvanova hiša, v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in obrestuje po 4 1/2% od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilne vloge dohodelnih, občekoristnih zavodov in vseh slovenskih društev, kakor tudi delavcev in poslov cele dežele se obrestujejo po 5%.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

(410-20)

Dr. M. Hudnik, predsednik.

22% ceneje!

K potovalni sezoni!

22% ceneje!

Ugodna prilika k nakupu večjega števila tapeciranih in netapeciranih

košar za potovanje

z američanskim patentovanim zaklepom (najnovejša praktična iznajdba) in mnogovrstnih drugih finih košar itd.

Blago ležalo je vsled večje odpošiljatve, kakor se ga je naročilo v kolo-dvorskem skladišču na razpolaganje, in sem isto pred na 20. junija 1900 od načelnikstva tukajšnje južnoželeznične postaje razpisano javno dražbo

22% pod računsko ceno kupil

32 otročjih voz

mej temi 11 angleških finih voz za ležati in sedeti najceneje.

(1341-2)

M. Pakič, Ljubljana.